

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 26 maja 2023 r.

Pozycja 185

POSTANOWIENIE z dnia 12 kwietnia 2023 r. Sygn. akt Ts 168/18

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Stanisław Piotrowicz – przewodniczący
Andrzej Zielonacki – sprawozdawca
Zbigniew Jędrzejewski,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym zażalenia na postanowienie Trybunału Konstytucyjnego z 23 czerwca 2022 r. o odmowie nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej [...] Spółka z o.o. z siedzibą w L.,

po s t a n a w i a:

uwzględnić zażalenie oraz nadać dalszy bieg skardze konstytucyjnej.

Orzeczenie zapadło jednogłośnie.

UZASADNIENIE

1. W skardze konstytucyjnej wniesionej do Trybunału Konstytucyjnego 22 listopada 2018 r. (data nadania) [...] Spółka z o.o. z siedzibą w L. (dalej: skarżąca), reprezentowana przez pełnomocnika z wyboru, wystąpiła o zbadanie zgodności:

1) art. 9 ust. 2a zdanie pierwsze ustawy z dnia 20 sierpnia 1997 r. – Przepisy wprowadzające ustawę o Krajowym Rejestrze Sądowym (Dz. U. Nr 121, poz. 770, ze zm.; dalej: u.p.w.KRS.), w brzmieniu nadanym przez art. 3 ustawy z dnia 28 listopada 2014 r. o zmianie ustawy o Krajowym Rejestrze Sądowym oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1924) w zakresie, w jakim „przewiduje, że spółki nieprzerejestrowane z rejestru handlowego do rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego przed 1 stycznia 2016 r.”:

a) „utraciły byt prawny (...)”, z art. 22 w związku z art. 2 i w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej,

b) „utraciły byt prawny bez jakiegokolwiek postępowania zapewniającego możliwość obrony praw tych spółek oraz bez uprzedniego jej ostrzeżenia (...)”, z art. 45 ust. 1, art. 61 ust. 1 i art. 79 ust. 1 w związku z art. 2 i w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji,

c) „utraciły byt prawny i przez to utraciły one nieodpłatnie także całe swoje mienie (...)”, z art. 64 ust. 1 i 3 oraz art. 77 ust. 2 w związku z art. 31 ust. 3 i art. 64 ust. 2 Konstytucji,

d) „utraciły byt prawny i przez to utraciły one nieodpłatnie także całe swoje mienie (majątek), przy czym zastosowana w tym wypadku sankcja w postaci utraty podmiotowości

prawnej i praw majątkowych jest sprzeczna z deklarowanym przez ustawodawcę celem tej regulacji, jaką było zapewnienie jawności życia gospodarczego (...)", z art. 64 ust. 1 i 3, art. 22 oraz art. 77 ust. 2 w związku z art. 2 Konstytucji;

2) art. 9 ust. 2a zdanie pierwsze oraz art. 9 ust. 2b u.p.w.KRS w zakresie, w jakim przepisy te przewidują:

a) „nacionalizację majątków (ogółu praw majątkowych) spółek nieprzerejestrowanych do rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego przed 1 stycznia 2016 r. (...) – również w takim zakresie, w jakim wyłączają możliwość obrony praw tych spółek w postępowaniach administracyjnych i sądowych przed przejściem ich majątków (ogółu składników majątkowych) na rzecz Skarbu Państwa oraz wyłączają w tym zakresie prawo do skargi konstytucyjnej", z art. 64 ust. 1 i 3 oraz art. 45 ust. 1 i art. 79 ust. 1 w związku z art. 2 Konstytucji,

b) „wywłaszczenie *ex lege* majątków spółek nieprzerejestrowanych do rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego przed 1 stycznia 2016 r. (...) [i] w takim zakresie, w jakim wyłączają możliwość obrony praw tych spółek w postępowaniach administracyjnych i sądowych przed przejściem ich majątków (ogółu składników majątkowych) na rzecz Skarbu Państwa oraz wyłączają w tym zakresie prawo do skargi konstytucyjnej", z art. 21 ust. 2, art. 64 ust. 1 i 3 oraz art. 45 ust. 1 i art. 79 ust. 1 w związku z art. 2 Konstytucji,

c) „swoistą konfiskatę majątków (przepadek ogółu praw majątkowych) spółek nieprzerejestrowanych (...) bez orzeczenia sądowego (...) również w takim zakresie, w jakim wyłączają możliwość obrony praw tych spółek (...) przed przejściem ich majątków (...) na rzecz Skarbu Państwa oraz wyłączają w tym zakresie prawo do skargi konstytucyjnej", z art. 46 oraz art. 64 ust. 1 i 3 oraz art. 45 ust. 1 i art. 79 ust. 1 w związku z art. 2 Konstytucji.

2. Postanowieniem z 23 czerwca 2022 r. (doręczonym pełnomocnikowi skarżącej 30 czerwca 2022 r.) Trybunał Konstytucyjny odmówił nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej ze względu na utratę przez skarżącą podmiotowości prawnej.

3. W zażaleniu z 7 lipca 2022 r. (data nadania) skarżąca zarzuciła zakwestionowanemu postanowieniu naruszenie art. 61 ust. 4 pkt 1 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 2393) w związku z art. 79 ust. 1 Konstytucji przez nieprawidłowe przyjęcie, iż skarga konstytucyjna została wniesiona przez podmiot nieistniejący. Wskazała, że celem złożonej przez nią skargi jest właśnie zbadanie przez Trybunał Konstytucyjny zgodności z Konstytucją przepisu, który przewiduje utratę bytu prawnego spółek takich jak skarżąca. W związku z powyższym wniosła o uwzględnienie zażalenia i nadanie dalszego biegu skardze konstytucyjnej.

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje:

1. Zgodnie z art. 61 ust. 5 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 2393; dalej: u.o.t.p.TK) skarżącemu przysługuje prawo wniesienia zażalenia na postanowienie Trybunału Konstytucyjnego o odmowie nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu. Trybunał, w składzie trzech sędziów, rozpatruje zażalenie na posiedzeniu niejawnym (art. 37 ust. 1 pkt 3 lit. c w związku z art. 61 ust. 5-8 u.o.t.p.TK).

2. Trybunał Konstytucyjny w obecnym składzie stwierdza, że zarzuty sformułowane przez skarżącą w zażaleniu pozwalają na jego uwzględnienie.

3. W ocenie Trybunału kwestia istnienia (bądź nieistnienia) skarżącej spółki wykracza poza ramy wstępnej kontroli w niniejszej sprawie. Po pierwsze bowiem – skarżąca kwestionuje przepisy dotyczące ustania *ex lege* jej bytu prawnego (kwestia przerejestrowania z dawnego rejestru handlowego KRS) oraz przejęcia majątku przez Skarb Państwa. Po drugie – Sąd Najwyższy nie odrzucił skargi kasacyjnej skarżącej z powodu ustania jej bytu prawnego (w związku z prawomocną odmową przerejestrowania), ale przyjął tę skargę do rozpoznania i wydał merytoryczne orzeczenie o oddaleniu skargi kasacyjnej. Po trzecie – Trybunał Konstytucyjny w czterech sprawach (połączonych do wspólnego rozpoznania pod sygn. SK 15/19) przyjął skargi konstytucyjne dotyczące tego samego zagadnienia do rozpoznania merytorycznego, a Prokurator Generalny oraz Marszałek Sejmu wniosli o wydanie wyroku.

Mając powyższe na względzie, Trybunał – na podstawie art. 61 ust. 8 zdanie 1 u.o.t.p.TK – postanowił uwzględnić zażalenie i nadać dalszy bieg skardze konstytucyjnej.